

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN LAUSUNTOPYYNTÖ RUOTSIN KIELEN OPETUKSEN KEHITTÄMISESTÄ

Lanu § 82

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää kunnilta lausuntoa ruotsin kielen opetuksen kehittämisryhmän jättämään raporttiin ja ehdotuksiin 31.8.2012 mennessä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti työryhmän arvioimaan ruotsin kielen opetuksen laajuutta ja opetusjärjestelyitä eri koulutusasteilla ja selvittämään eri vaihtoehdot ruotsin kielen opetuksen järjestämiseksi perusopetuksessa. Lisäksi työryhmää pyydettiin tekemään ehdotukset ruotsin kielen opetuksen ja oppimisen parantamiseksi kaikilla koulutusasteilla sekä kielellisen yhdenvertaisuuden turvaamiseksi.

Ruotsin kielen heikentymiseen työryhmä löysi monta eri syytä. Ruotsin kielen opinnot ovat vähentyneet ja yksipuolistuneet perusopetuksessa. Ylioppilastutkinnon jälkeen myös ruotsin kirjoittaminen toisena kotimaisena kielellä on selkeästi vähentynyt niin, että 2009 ruotsin valinneita oli enää 68 % kirjoittajista. Ruotsin oppimistulokset eivät myöskään ole tyydyttäviä ja sukupuolten välillä on selkeitä osaamis- ja asennoitumiseroja, jotka ovat kasvaneet.

Työryhmä käsitteli ruotsin kielen opetuksen kehittämistä kolmesta näkökulmasta: 1. koulutusjatkumon periaatteen ja yhdenvertaisen oppimisen turvaaminen, 2. opetussuunnitelmien ja -menetelmien kehittäminen sekä 3. maahanmuuttajien mahdollisuuksien kehittäminen saavuttaakseen työelämässä tarvittavan kielitaidon ruotsin kielessä.

Työryhmän ehdotukset ruotsin kielen osaamisen kehittämiseksi ovat liitteenä (liite 2). Koko raportti on luettavissa opetus- ja kulttuuriministeriön nettisivuilta osoitteessa:

http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2012/Toiminnallista_ruotsia.html.

Kasvatus- ja opetusjohtajan päätösehdotus:

Lasten ja nuorten lautakunta päättää lausua opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman työryhmän raportista ja sen johtopäätöksistä seuraavaa:

Oriveden kaupungin lasten ja nuorten lautakunta jakaa työryhmän huolen ruotsin kielen osaamisen heikentymisestä ja kielteisistä asenteista ruotsin kieltä kohtaan. Ruotsin kielen asema Suomen toisena kansalliskielenä on turvattu sekä perustuslailla että kielilaille, joten sen osaaminen kuuluu osana kaikkien kansalaisten yleissivistykseen.

On kuitenkin huomioitavaa, että vaikka ruotsinkielisillä on oikeus opiskella omalla kielellään ja saada palvelua julkisen sektorin viranomaisessa, on ruotsin kielen käyttö hyvin vähäistä Sisä-Suomessa ja alueilla, joiden väestö on valtaosaltaan suomenkielistä. Mikäli henkilö tulevaisuudessa työllistyy

näille alueille, on todennäköistä, että hän ei kovinkaan paljon joudu työuralaan ruotsin kieltä käyttämään.

Työryhmä esittää mm. kielikoulutuksen jatkumon painottamista, jolloin tulisi taata B1-ruotsin laajempi oppimäärä perusopetuksen aikana. Tämä on tietysti ennen kaikkea resursointikysymys, eikä kunnilla todennäköisesti ole tähän mahdollisuuksia ilman valtion selkeitä normituksia ja rahoitusta.

Mikäli taas ruotsin kieltä tulisi ottaa osaksi opetussuunnitelmaa jo alakoulun kouluvuosina joko A2-kielen muodossa tai niin, että B1-kielen opetusta varhennetaan, tulee tässä eteen väistämättä ongelma pätevien opettajien puutteesta. Kuten työryhmän raportistakin ilmeni, niin kielikylypikoulutuksen saaneita luokanopettajia on koulutettu Suomessa ainoastaan Vaasan yliopiston ja Kajaanin opettajankoulutusyksikön yhteistyönä ja raportissa mainittiin heitä valmistuneen tähän mennessä 50. Näin ollen vain hyvin harvoissa kunnissa ja hyvin harvoissa kouluissa on ruotsin kielen opetukseen päteviä luokanopettajia. Myös aineenopettajien rekrytointi tuntiopettajina näihin tehtäviin olisi varmasti haasteellista etenkin pienillä kunnilla. Yhtenäiskoulujen yhteydessä tämän toteuttaminen olisi varmasti hieman helpompaa. Luokanopettajien koulutusohjelmaan tulisi lisätä tietty opintopistemäärä ruotsin kielen opetusta, joka antaisi heille pätevyyden opettaa vähintäänkin ruotsin kielen alkeita alakoululuokilla.

Työryhmä kirjoittaa johtopäätöksissään myös siitä, kuinka maahanmuuttajilla tulee olla yhdenvertaiset koulutusmahdollisuudet muun väestön kanssa. Tämä pitää varmasti paikkansa teoriassa, mutta käytännössä maahanmuuttajalle on yleensä jo varsin haasteellista saada edes suomen kieli sille tasolle, että hän pystyy sillä opiskelemaan eteenpäin ja selviytymään työelämässä. Ruotsinkielisillä alueilla tämä ensimmäinen kieli voi tietysti olla ruotsi, mutta toisaalta suomen kielen osaaminen Suomessa on kyllä verrattain tärkeää, koska se on kuitenkin niin selkeä valtakieli. On myös huomioitava, että usein maahanmuuttajat kohtaavat muitakin ongelmia opinnoissaan ja myös heidän joukossaan on erityisen tuen oppilaita, joilla voi olla merkittäviäkin oppimisvaikeuksia. Tällöin kahden hyvin erilaisen uuden kielen opettelu voi olla hyvinkin haasteellista. Tässä tulee myös varmasti vastaan kuntien resurssipula. Ruotsin kielen tuntimäärää pitäisi lisätä ja tällöin oltaisiin taas todennäköisesti rahoituksen puutteen lisäksi myös sen saman ongelman edessä, että päteviä opettajia ei olisi tarpeeksi.

Kaiken kaikkiaan lasten ja nuorten lautakunta pitää asiaa tärkeänä, mutta haluaa kuitenkin korostaa, että ruotsin kielen aseman merkittävä parantaminen koulutuksessa tulee vaatimaan valtiolta suuria panostuksia niin opettajankoulutukseen kuin myös opetussuunnitelmatyöhön ja laajemman opetuskokonaisuuden rahoitukseen. Näin ollen asia ei ole korjattavissa muuttaman seuraavan vuoden aikana, vaan se tulee vaatimaan vuosien panostuksen ja seurannan.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin.

Pöytäkirjaan merkittiin, että pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:

Orivedellä 30.8.2012

Minna Lähteinen
pöytäkirjanpitäjä

